

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 8. maja 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Naš tujski promet

Ob današnjem običnem zboru Tujsko-prometne zveze v Ljubljani smatramo za potrebno, da izpregovorimo nekaj besed, ne z namenom, da bi kritizirali delo naših tujsko-prometnih organizacij, temveč da znova opozorimo slovensko javnost, da se pri nas za dvig tujskega prometa mnogo premalo stori. Zaman se vdajamo iluziji, da bo imela Slovenija od tujskega prometa res velike dohodeke, če ne bomo več storili za tujski promet.

Da pa storimo premalo, pokaže z vso jasnostjo že nekaj kratkih konstatacij. Krasota planinskega in gorskega sveta je tudi v njegovih bistrih vodah. Leta in leta pa že opozarjajo naše turistične organizacije na onesnaževanje naših rek po raznih industrijah. Z malo dobre volje bi se moglo to vprašanje že davno urediti, a mine leto za letom, onesnaževanje rek pa traja še naprej. Ne razumemo, kako da oblasti tega vprašanja še niso rešile, ko je vendar to vprašanje docela razčiščeno v vseh podrobnostih. Če so že finančne žrtve, ki bi jih morala v ta namen storiti podjetja, prevelike, bi bilo bolj pametno, da se tudi iz javnih sredstev prispeva za postavitev potrebnih naprav, kakor pa da so naše reke še naprej umazane in nelepe.

V tem je ona glavna krivda, da ne napredujemo, ker napake le ugotavljamo, nikakor pa jih tudi ne odpravljamo. Kaj pomaga turističnim organizacijam, če leto za letom ugotavljajo, da zaradi teh in teh napak tuji ne prihajajo v deželo, če pa oblasti ne store svoje dolžnosti, da bi se napake tudi odpravile.

Prav tako stara je zahteva, da se zboljšajo naše ceste, da ne bodo imeli tuji strahu pred njimi. Enako ostaja nerešena zahteva po uvedbi motornih vlakov, zahteve po zboljšanju telefonskega prometa itd. itd. Še vedno tudi ni doseženo, da bi se dosegli za hotelirje ceneni krediti, da bi se ustanovila velika privilegirana hotelska družba, ki bi skrbela za modernizacijo vseh naših hotelov in za postavitev novih. Samo z uredbo o klasifikaciji gostinskih obratov se ti ne zboljšajo, temveč je treba v ta namen investirati denar. Zlasti bi moralo dati za te investicije denar železniško ministrstvo, ki ima od tujecev zagotovljen dobiček.

A če so tuji tu, jim je treba tudi nekaj nuditi. Danes so tuji razvajeni in tisti tuji, ki hočejo samo mir in tišino, so v manjšini. Naša mesta pa so za časa tujske sezone mrtva in večjih prireditev ni. Ne zadostuje, če se pošiljajo v svet samo letaki in drug propagandni material o lepoti krajev, treba je tudi poskrbeti, da bo v teh lepih krajih tudi pestro življenje.

In še nekaj je treba pripomniti, pa čeprav bi tvegali, da te naše besede ne bodo povsod dobro sprejete. Ali zato je treba to tembolj odločno povedati. Mnogi znaki kažejo, da se naša tujsko-prometna propaganda vedno bolj birokratizira. Kakšne posledice pa ima birokratizacija, je zadostno znano. Pri živem tujskem prometu pa morajo biti te posledice še zlasti težke. Da se birokratizacija širi tudi v tujsko-prometnih organizacijah, ni niti čudno, ker je sploh v vsem našem javnem življenju

birokratizacija v silnem pohodu. Zato tudi preplavlja tujsko-prometne organizacije z vedno novimi predpisi, ki so morda dobro misljeni, ki pa so dejansko brez prave cene, ker so premalo preudarjeni in preveč formalistični.

Naš tujski promet ne potrebuje novih predpisov, temveč denarja, da je mogoče kaj novega storiti. Tujski promet ni luksuz za bogate ljudi, temveč narodno-gospodarska panoga, v katero je treba prav tako investirati denar ko v vse

druge. V tujski promet pa se tudi izplača investirati denar, ker je ta denar rentabilen in poleg tega daje življenje še vsem drugim panogam. Nič na svetu ni zastoj in tudi tujski promet se brez denarja ne more razviti. Vse premalo se naše oblasti te resnice zavedajo. Kako bi sicer bilo mogoče, da se tujski promet tako zelo obdačuje, kakor se pri nas to dogaja. Omenjamo samo davščino na prenočnine, ki je v mnogih krajih prav silno pretirana.

Nadvse mučno je, če se slišijo vsako leto in na vsakem zborovanju tujsko-prometnih organizacij iste zahteve in iste pritožbe. Enkrat bi se te vendar morale nehati, enkrat bi se morale zahteve izvesti. Ker pa se ne upoštevajo, ker trajajo vse dokazane napake še nadalje, sledi iz tega, da pri nas o tujskem prometu sicer mnogo govorimo, zato pa mnogo manj delamo. A potrebno je, da bi bolj delali in manj govorili.

»Kdor seje veter, žanje vihar.« V tej notici uporablja znani boj med ljubljanskimi mesarji in trgovci kot dokaz, da se v Sloveniji bojkotirajo hrvatski trgovci. Ker smo objavili v celoti pojasnilo ljubljanskih trgovcev s prašiči, vedo naši bralci le predobro, za kaj je šlo v tem boju in da tu ni bilo niti najmanj govora o bojkotu hrvatskih trgovcev, saj je šlo za boj ljubljanskih mesarjev proti ljubljanskim trgovcem. To bi moralo vedeti tudi »Narodno blagostanje«, kljub temu pa hoče porabiti ta lokalni spor kot dokaz bojkota hrvatskih trgovcev v Sloveniji, in sicer na podlagi neke dozdevne odredbe banske uprave v Ljubljani. Ni naša stvar, da bi branili ljubljansko bansko upravo, ker se more ta pač sama zadosti krepko braniti.

Pač pa moramo reči naslednje: Vest o bojkotu hrvatskega blaga v Sloveniji je tako brez vsake podlage in tako nečedna izmišljotina, da nikakor ne moremo priznati dotičnemu, ki jo širi, dobrih namenov. Nasprotno moramo misliti, da hoče dotični s svojo izmišljotino samo motiti dobre odnose med Hrvati in Slovenci, da torej ta vest ni nič drugega ko grda intriga proti sporazumu. Še zlasti grda intriga pa je ta vest, če se slovenskim trgovcem očita, da hočejo ustvariti neke umetne carinske meje v državi. Kdo pa je bolj odločno nastopal proti vsem takim oviram kakor ravno slovenski trgovci!

Nič drugega ko intriga proti sporazumu je zato trditve »Narodnega blagostanja« in kakor bodo propadle vse druge intrige proti sporazumu, tako bo propadla tudi ta. Naj si to »Narodno blagostanje« zapomni. In naj si zapomni tudi to, da bo ono, ne pa mi, okusilo resnico pregovora, da žanje vihar, kdor seje veter.

Kako se obdači trinajsta plača

Postavilo se je vprašanje, če se mora obdačiti trinajsta plača v smislu čl. 95. zakona o neposrednih davkih ali po čl. 96. istega zakona, če se mora torej obdačevati kot ponavljajoči se dohodek ali kot dohodek od primera do primera. Finančno ministrstvo je v zvezi s tem izdalo naslednje pojasnilo:

Po točki 2. čl. 91. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih se za ponavljajoče se dohodke smatrajo vsi oni ponavljajoči se prejemki in vse one ponavljajoče se koristi, kar jih je kakor koli vnaprej določenih s stalno vsoto in ki se ponavljajo dnevno, tedensko, mesečno ali v drugih presledkih v enem davčnem letu.

Iz tega določila sledi, da ima tudi trinajsta plača značaj ponavljajočega se dohodka, če je dogovorjena in če se izplačuje vsako leto ter zato podleži plačilu uslužbenskega davka po čl. 95. zakona o neposrednih davkih.

Trinajsta plača pa, katere izplačilo ni v naprej dogovorjeno, nima značaja redno ponavljajočega se dohodka, temveč je dohodek od primera do primera ter kot takšna podleži plačilu uslužbenskega davka po čl. 96. zakona o neposrednih davkih.

**Naročajte in širite
„Trgovski list“!**

Nepotrebno nadlegovanje podjetij

s statističnimi vprašanji

O naši statistični službi je dosti pritožb in številke, ki se navajajo zlasti o naši proizvodnji, so vse prej ko zanesljive. Zato tudi vsako leto doživljamo, da se napovedi o žetvi od dejanskega donosa žetve razlikujejo tudi za več tisoč in tudi deset tisoč vagonov samo za en predmet. Kakor pri mnogih drugih stvareh, tako se tudi pri statističnih podatkih ne gleda toliko na kakovost, temveč se gleda bolj na količino, da je teh podatkov čim več. In v resnici se zahtevajo statistični podatki že pri vsaki priložnosti. Posebno so se proslavili podatki, ki so se zahtevali svoje dni od obtožencev pred sodiščem. Vsak je moral navesti, za katero boleznijo so umrli njegovi starši in posledica tega je bila, da so bili vsi po vrsti vedno obremenjeni in imeli tako olajšujočo okolnost.

V zadnjih letih pa se posebno nadlegujejo s statističnimi vprašanji industrijska in druga večja podjetja. Vedno nova vprašanja se jim postavljajo, vedno nove vprašalne pole se jim pošiljajo, da so nekatere pisarne že prezaposlene samo s sestavami teh odgovorov. Če le pade kakemu statističarju ali pisatelju gospodarskih razprav na misel, da so mu potrebni kak novi podatki, že leti ferman na podjetja, da dajo nove podatke. Kot da podjetja ne bi imela nobenega drugega dela, kakor da zbirajo material za članke!

Ni čuda, če je nastala med podjetniki že silna nejevolja nad vsemi temi vprašanji, še manj pa je čudno, če postajajo njih odgovori vedno bolj površni in kratki. Saj se morajo vendar bati, da teh vprašanj sploh ne bo nikdar konec, če bodo na vsa lepo na široko odgovarjali. Stara resnica je vendar, da dobiva tisti, ki preveč vprašuje, le slabe odgovore ali pa sploh nobenega.

Zato so se obrnila številna podjetja na Centralo industrijskih korporacij, da ta intervenira pri Narodni banki (ki zlasti mnogo vprašuje) in drugih uradih, da se to nadlegovanje podjetij s statističnimi podatki že enkrat neha. V svojem protestu proti temu večnemu vpraševanju pravijo podjetja:

Poleg vprašalnice, ki jo pošilja vsake tri mesece oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki večjim industrijskim podjetjem, da zbere podatke o gibanju proizvodnje in prodaje, je začela v zadnjem času dostavljati Narodna banka po svojih podružnicah še druge vprašalnice. Pri tem pa se podjetjem ne pojasni, v katero svrhu se potrebujejo zahtevani podatki (kar bi

bilo edino pravilno, če se hočejo dobiti res dobri podatki, op. ur.).

S temi vprašanji nadlegovana podjetja opozarjajo zato Narodno banko na naslednja dejstva:

1. Sestava odgovorov na te nove vprašalnice Narodne banke zahteva izredno mnogo dela in tudi mnogo časa, ker se postavljajo zelo detajlna vprašanja. Prostor za odgovor pa je navadno na teh vprašalnicah tako majhen, da nikakor ne zadostuje za odgovor, ki bi moral biti cel elaborat, če bi se res hotelo zadovoljivo odgovoriti.

2. Odgovori na postavljena vprašanja pomenijo dostikrat poslovno tajnost ali pa so tako delikatne narave, da jih podjetje ne more objaviti.

3. Zahtevajo se odgovori tudi v vprašanjih, glede katerih Narodna banka sploh ne more biti zainteresirana in katera imajo v evidenci že pristojne državne oblasti na podlagi posebnih vpraševalnic.

4. Podjetja morajo poleg tega dostavljati na posebnih formularjih še ministrstvu za trgovino in

industrijo zelo obširne in podrobne podatke za industrijsko statistiko.

5. Poleg tega morajo dajati podjetja oddelku za kreditne ustanove pri trgovinskem ministrstvu še posebne podatke o svojih bilancah in sicer tudi na podlagi posebnih vprašalnic.

6. Podjetja se nadalje pritožujejo, da tudi razne druge državne oblasti zahtevajo od njih najrazličnejše podatke in so zato vsa podjetja preobremenjena s sestavljanjem odgovorov na vsa ta vprašanja ter se mora del osebja baviti samo s temi vprašanji, namesto da bi delal za produktivne in komercialne namene podjetja.

Te pripombe industrijskih podjetij so popolnoma resnične in podjetja se nadlegujejo z raznimi vprašanji v taki meri, da so postala ta vprašanja že prava »gnjavaža«, ki ustvarja samo slabo kri, prav nič pa ne koristi dobri statistični službi.

Ta »gnjavaža« s statističnimi podatki se naj zato tudi neha!

Samo intriga proti sporazumu

je izmišljotina o bojkotu hrvatskih trgovcev v Sloveniji

Ogromna večina vsega prebivalstva je iskreno in odločno za sporazum, ker ve, da bo s sporazumom moč države in s tem tudi naša neodvisnost močno povečana. Za sporazum pa je prebivalstvo Jugoslavije tudi zato, ker je že sito brezplodnih strankarskih bojov, ki so samo ovirali gospodarski napredek države. Vse prebivalstvo Jugoslavije je zato prepričano, da pomeni sporazum velikansko pridobitev in zato vse želi, da bi se ta sporazum tudi čimprej sklenil. Vendar se pa najdejo tudi ljudje, katerim sporazum nikakor ni po volji. To so predvsem vsi oni, ki so živeli na račun naših medsebojnih sporov in bi zato hoteli, da ti spori trajajo kar naprej. Ti ljudje skušajo zato sporazum preprečiti in zato se zlasti v zadnjem času množe najraznovrstnejše intrige proti sporazumu.

Med te intrige spadajo tudi vse vesti, s katerimi se skušajo poslabšati odnosi med Srbi in Hrvati ali med Hrvati in Slovenci. Prozorna tendenca teh vesti je širiti nezaupanje med našimi narodi, da bi se v tem nezaupanju razbila volja za sporazum.

Ce zato prihaja kdo ravno v sedanjih časih z vestmi, ki morejo zbuditi nerazpoloženje Srbov do

Hrvatov ali Hrvatov do Slovencev, potem ta dejansko intriga proti sporazumu. In to dela »Narodno blagostanje« s svojimi izmišljenimi vestmi o bojkotu hrvatskih trgovcev v Sloveniji. Že v eni svojih prejšnjih številkih smo jasno dokazali, da so trditve o bojkotu hrvatskih trgovcev v Sloveniji le prazna izmišljotina. Danes pa moremo svoj dokaz še izpopolniti. Tako je ugotovljeno, da je bil dotični hrvatski trgovec, ki ga opisuje po »Hrv. dnevniku« »Nar. blagostanje«, že večkrat zaradi krošnjarstva v Mariboru kaznovani krošnjar Pavič. V vsej tej stvari torej nikakor ni šlo za kak bojkot hrvatskih trgovcev, temveč za obrambo trgovcev pred krošnjarji. Proti krošnjarjem pa se ne bore le slovenski trgovci, temveč tudi hrvatski in zato tu niti najmanj ne more biti govora o kakem bojkotu hrvatskih trgovcev.

Vse to je bilo po naših izvajanjih tako jasno, da je bil nemogoč vsak odgovor na naša izvajanja. »Nar. blagostanje« je zato tudi na vsa naša izvajanja molčalo, ker pa le ne more odnehati v svojem nerazpoloženju proti Slovincem, skuša po ovinkih vzdržati svojo trditve. Tako je objavilo v svoji zadnji številki notico pod naslovom:

Zagrebska industrijska zbornica izstopila iz Centrale industrijskih korporacij

V petek je bila v Zagrebu seja industrijske zbornice. Najvažnejša točka dnevnega reda je bilo vprašanje nadaljnjega sodelovanja industrijske zbornice v Centrali industrijskih korporacij. Že združene industrijske zbornice za savsko banovalno je zahtevalo, da se Centrala ind. korporacij spremeni v osrednje tajništvo, v katerem bi bila izključena vsaka majorizacija. To zahtevo je ponovila industrijska zbornica, a njen predlog ni niti prišel na dnevni red običnega zborra Centrale ind. korporacij. Zato je industrijska zbornica soglasno sklenila, da izstopi iz Centrale industrijskih korporacij.

Ni se pa industrijska zbornica priključila sklepu trg. industrijske zbornice v Osijeku, da se ne bi več udeleževala konferenc zbornic iz vse države. Je sicer res, da se sklepi teh konferenc niso upoštevali od odločujočih oblasti tako, kakor bi se morali, vendar bi z okrnitvijo teh konferenc njih vpliv še bolj padel, kar bi bilo škodljivo za naše gospodarstvo. Nasprotno je potrebno, da zbornice še bolj složno nastopajo, ker le tako bo mogoče doseči večjih uspehov.

Gostilničarska nadaljevalna šola v Mariboru

je končala te dni letošnji pouk z interno proslavo, na kateri je ravnatelj trgovske akademije Modic imel na gojence vzpodbuden nagovor in je potem razdelil spričevala. Od 37. učencev jih je 28 izdelalo razred. Najboljši učenec Aleksander Škerlovnik je prejel prvo nagrado (lepo vezano knjigo »Serviranje«). Razdeljene so bile še štiri nadaljnje nagrade. Sklepni govor je imel predsednik Združenja gostilničarjev kavarnar Klešić, ki je naslovil na gojence nekaj vzpodbudnih besed in se je zahvalil profesorjem za njihov trud. Gostilničarska nadaljevalna šola je nameščena v prostorih trgovske akademije.

Tri nove tovarne ustanovi Bat'a

Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo ustanovitve delniške družbe »Nebojša« z delniško glavnico 5 milijonov din, razdeljenih na 5000 delnic po 1000 dinarjev. Nadalje je dovolilo isto ministrstvo ustanovitve delniške družbe »Majster« z delniško glavnico 5 milijonov din, razdeljenih enako na 5000 delnic po 1000 din. Sedež obeh družb je v Beogradu. Obe družbi ustanovi podjetje Bafa. Družba »Nebojša« bo izdelovala pnevmatiko za vsa vozila, kavčukaste maske za zaščito pred strupenimi plini, kavčukaste obleke, podplate in podpetnice ter razne druge kavčukaste izdelke. Družba bo zgradila svojo tvornico v Valjevu.

Družba »Majster« pa se bo bavila z raziskovanjem in izkoriščanjem rud, izdelavo strojev, strojnih delov in orodja, motorjev in vozil vseh vrst za svoje potrebe in izdelke. V ta namen je družba odkupila malo topilnico železne rude v mestu Bašljina, med Bosanskim Novim in Dvorom. Kapaciteta te topilnice znaša 20 ton surovega železa dnevno.

Poleg tega pa je dobila družba »Stolin« v Vukovaru, večino delnic te družbe ima Bafa, dovoljenje od trg. in ind. ministrstva, da more postaviti tovarno usnja v Brckem.

Tako se tuje podjetje Bafa pri nas širi in širi in zavzema eno proizvodnjo za drugo. Mnogi naši listi pa mislijo, da je to dobro za naše narodno gospodarstvo. Kaj pa bo še ostalo za naše domače ljudi, če bomo pustili, da se tuja podjetja tako zelo širijo?

Program javnih del v Španiji

V španskem uradnem listu je izdal general Franco celo vrsto dekretov, ki nudijo prvi pregled obnovenih del v Španiji. Izvršitev teh del je naročena ministru za javna dela. Vsa ta dela se nanašajo na 37 provinc in se dele v tri glavne skupine: v cestna dela, zgraditev novih električnih central in ureditev pristanišč. Vsa ta dela naj bi bila dovršena v šestih letih in za nje so določene štiri milijarde pezeta. Računati pa je s tem, da bodo ta dela še znatno večja, ker v tem programu še niso vračunana dela, ki se morajo izvesti v prej rdeči Španiji. Nadalje pa niso v tem načrtu obsežena tudi dela za obnovo razrušenih mest in vasi. Pri teh delih pa je prepuščeno največje sodelovanje tudi samoupravnim telesom in zasebni iniciativi.

V glavnem se nova javna dela naslanjajo na načrt, ki ga je začel izvajati Primo de Rivera. Vendar pa se nova dela ne bodo izvršila popolnoma po teh načrtih. Tako se bodo n. pr. porušeni mostovi zgradili tako, da bodo popolnoma ustrezali modernim zahtevam prometa. Zelo se bo gledalo pri teh delih na to, da se uporablja predvsem španski material, dela pa da izvajajo zlasti Španci sami. Malo verjetno pa je, da bi bilo španskih strokovnjakov za ta dela zadosti, ker je vojna zelo razredčila njih vrste, poleg tega pa ustavila pouk na visokih šolah. Zato se računa, da bo dala poleg Ita-

lije zlasti Nemčija potrebne strokovnjake.

Za zboljšanje cest je določenih približno 2.2 milijarde pezeta. V šestih letih naj bi se zgradile tri državne ceste, široke po 9 metrov v skupni dolžini 625 kilometrov. Poleg tega pa 2000 km cest s širino 7 in pol metra in končno 10.000 km cest s širino 6 metrov.

Ta načrt je že ratificiran, poleg tega pa se pripravljajo še novi načrti, s katerimi bi se preprečilo križanje cest ter bi se v ta namen zgradili mostovi in tuneli. Vasem pa naj bi manj široke ceste omogočile zvezo z glavnimi cestami.

Posebno velikopotezni so načrti, s katerimi naj bi se postavile vodne sile v službo splošnosti. Bila je sreča, da so ostale velike elektrarne v Pirenejih med državljansko vojno neporušene. Z energijo teh elektrarn, ki so bile tudi zgrajene večinoma pod vladno Primo de Rivero, bo najbrže severna Španija zadostno preskrbljena z elektriko. Zato je tudi španska vlada posvetila svojo pozornost za zgradbo novih elektrarn predvsem v srednji in južni Španiji. V petih letih naj bi se tu zgradile potrebne elektrarne in v ta namen se bo porabilo 1.6 milijarde pezeta. Na rekah Tajo, Guadiana, Duero, Ebro in Gvadalkivir nameravajo zgraditi velike jeeze ter naj bi tako nastala jezera služila tudi namakanju polja. S tem bi se uresničil načrt, na katerem so delale vse dosedanje

vlade, ne da bi dosegle praktičnih uspehov. Morda bo sedanja vlada bolj srečna pri izvajanju teh načrtov.

Tudi postavitev nove elektrarne na Kanarskih otokih je v načrtu. Poleg tega je vlada odredila, da se morajo nadaljevati vsa dela, ki so se začela izvajati že pred izbruhom državljanske vojne. Končno bi se morali izvesti pa tudi vsi načrti, ki so bili že gotovi pred vojno.

Program pristaniških del se razteza predvsem na reparacijo vojnih škod. Največja skrb velja pri tem seveda pristaniščem v Sredozemskem morju. Pristaniške naprave v teh mestih večinoma zadoščajo modernim zahtevam, da posebnih zboljšanj ne bo treba. Drugačnja pa je stvar z manjšimi pristanišči ob Atlantskem oceanu. Tu se bodo po dosedanjih načrtih zboljšala vsa pristanišča. Posebno pozornost namerava španska vlada posvetiti pristaniščem Pasajes pri San Sebastianu, Pontevedri, Huelvi in El Ferrolu. Končno so predvidena obnovenjena in popravilna dela v manjših pristaniščih ter na Balearskih otokih. Tudi svetilnikom bo posvetila vlada svojo pozornost.

Vsa ta obnovitvena dela bodo potrebovala mnogo lesa in cementa in zato je nadvse važno, da bi naša država čimprej obnovila trgovske stike s Španijo in sklenila z njo trgovsko pogodbo. Ne odlašati, da ne pridemo prepozno, ko bodo vse dobave že oddane.

Slovaška v gospodarstvu

Posledice nove orientacije

Agrarna reforma, ki jo je izvedla Češkoslovaška, je očitno zelo koristila razvoju Slovaške. Od l. 1930. pa se je selila na Slovaško tudi češka vojna industrija s sudskega ozemlja, kar naglašajo zdaj nemški časopisi in kar je zelo vplivalo tudi na nemško stališče v slovaškem vprašanju. Industrializacija je zelo spremenila socialni sestav dežele in se ocenja število v industriji zaposlenih oseb že na 480.000 (v trgovini 130.000) od komaj 275 milijona prebivalcev. V kmetijstvu in gozdarstvu deluje 1739 milijona oseb, kar je v skladu s še zelo agrarnim značajem Slovaške.

Za industrijo važnih surovin Slovaška nima v zadostnih množinah. Ima pa precej rjavega premoga in v premogovnikih je bil že prej močno udeležena nemški kapital. Važna je železna industrija (Podbrezova, ki je zdaj podržavljena). Mnoge tovarne je ustanovila tvrdka škoda. Zapadni kapital je zaposlen v rafineriji, Živnostenska banka v tekstilni industriji. V kmetijski industriji (sladkor, špirit, škrob in celuloza) je prevladoval židovski kapital, ki obvlada tudi skoraj vso lesno industrijo.

Natančni podatki so doslej težko dostopni, kakor pri vseh deželah s pretežno tujim kapitalom. Po proizvodnji in številu delavcev se ceni zmogljivost slovaške industrije sledeče (v milijonih kron in po številu oseb):

	proizvodnja	delavcev
kovinska	363	10.400
tekstilna	314	7.700
papirna	245	3.700
kemična	162	2.600
lesna	156	7.600
zemlj. in kamen	114	7.360
živilska	272	2.840

Ostale panoge industrije ne dosega letno 100 milijonov kron proizvodnje. Kmetijska industrija predeluje letno:

raf. in sladkor	375.000 q
sladni ječmen	127.160 q
pivne droge	148.100 hl
zmleta pšenica	2.500.000 ton
zmleta rž	1.000.000 ton

V slovaškem izvozu prevladuje les. Gozdovi se cenijo na 1,4 milijona ha, večina iglasto drevje. Največ lesa kupuje Nemčija, posebno odkar si je Madžarska prisvojila mnogo karpatskega gozda. Drugi izvozni predmet je celuloza. Nemčija se trudi, da bi organizirala tudi izvoz slovaške železne in manganove rude, nafte itd. Mogoč je tudi večji izvoz vina, manj pa izvoz žita in živine. Zivinoreja je zanemarljiva, daje pa prvovrsten sir za izvoz. Seveda pa manjka Slovaški večina modernih življenjskih potrebščin, zlasti izjavinskih izdelkov za dnevno rabo; ta industrija se bo utegnila na Slovaškem še razviti z domačim obrtniškim kapitalom, kolikor bo vodila država samostojno gospodarsko politiko.

Velike politične spremembe zadnjega leta so slovaškemu gospodarstvu doslej zelo škodovala in še niso vidni znaki nove organizacije. To stanje je postrujeta negotovost o končni razmejitvi in pa delna zasedba dežele po nemški vojski. Kakor je znano, se trudi

Madžarska, da bi dobila protektorat nad Slovaško, toda Nemčija je za zdaj jamčila nedotakljivost samostojne Slovaške pod nekako mirovno zaščito. Ne manjka pa tudi glasov - naraščanju Sidorjeve skupine, ki zagovarja priključitev k Poljski. Židovski zakon je vlada uvedla na pritisk Nemčije, toda v precej omiljeni obliki. Ljudstvo se doslej malo meša v te razprtije, kot katolikom pa Slovaškom tudi z nemške strani priznavajo pravico do nekakega krščansko-stanovskega režima.

Za gospodarstvo je največji udarec pomanjkanje surovin za industrijo, ki je tem hujše, ker vlada sploh nima deviz. Mnoge tovarne so že ustavile obratovanje. Manjka pa že občutno sploh vseh industrijskih izdelkov in tudi živil. Da se reši iz te stiske, bo vlada poskušala naglo skleniti nove trgovske sporazume in obnoviti izvoz; nastala draginja pa bo gotovo neugodno vplivala tudi na konkurenčnost slovaškega izvoznega blaga.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovalne z dne 6. maja objavlja: Uredbo o zaščiti pred zračnimi napadi — Uredbo o ustanovitvi odseka za zaščito pred zračnimi napadi in o novem oštevilčenju odsekov min. za notranje zadeve — Ustanovitev odsekov za zaščito pred zračnimi napadi pri kr. banskim upravah — Novi avtentični tolmačenji odst. 2. čl. 5. in odst. 1. čl. 24. uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov — Pojasnilo glede pristojnosti za izdajanje odločb o povračilu banovinskih trošarin — Prepoved izvoza hmeljskih sadik — Ukinitve pristojnosti carinarnice na Rakeku za uvozno ocarinjanje avtomobilov — Odločbo o prepovedi uvoza gosje in svinjske masti iz neklirinskih držav brez dovolitve Narodne banke — Odločbo o ureditvi banovinskega odseka za zaščito pred zračnimi napadi — Odredbo o ustanovitvi odseka za elektrifikacijo.

Politične vesti

Poljski zunanji minister Beck je imel svoj z velikim zanimanjem pričakovani govor v sejmju v petek dopoldne. Glavne misli njegovega govora so bile: Oslabitev mednarodnih kolektivnih ustanov je sprožila celo vrsto novih vprašanj. Odnošaji med državami so dobivali vedno bolj individualen značaj. Nato je prešel na zvezo Poljske z Anglijo, ki je zasnovana na načelu popolne medsebojne pomoči, če bi bila ena obeh držav ogrožena. Naglasil je, da je našel v Londonu tako popolno razumevanje za poljsko stališče, da je mogel o vseh vprašanjih govoriti z vso odkritostjo.

Beck je zatem govoril o fienapadnem paktu z Nemčijo in naglasil, da je imel ta samo ta namen, da se vsa ev. sporna vprašanja med obema državama rešijo mirno. Poljska je v najbolj kritičnih časih zvesto izvajala ta pakt, ki pa je izgubil svoj smisel, ko ga je hotela Nemčija tolmačiti tako, da bi omejeval svobodo poljske po-

litike ali da bi bil pakt izhodišče za nove nemške zahteve. Nemčija napačno razlaga poljsko-angleški sporazum in se ni potrudila, da bi ga pravilno proučila. Izjavil sem, da sem pripravljen sprejeti nemškega poslanika, a ta ni te prilike izkoristil.

Beck je nato prešel na vprašanje Gdanska. Priznal je, da je to mesto nemško, toda živi le od poljskega gospodarstva, ker teče skozi Gdansk največja poljska reka. Obstoj in veličina mesta sta odvisna le od gospodarske sile Poljske. Poljska neče izvajati nobenega pritiska na narodni, kulturni in ideološki razvoj nemške večine v mestu, zahtevati pa mora varovanje svojih pomorskih in trgovinskih pravic. Kar se tiče Pomorjanskega (ne koridorja, kakor Nemci napačno imenujejo to ozemlje), treba omeniti, da živi tu zelo malo Nemcev. Poljska more dati Nemčiji razne prometne olajšave v Pomorjanskem, toda le, če se ne omejuje njena suverenost in če je pri pogajanjih Poljska popolnoma enakopravna. Nemške zahteve pa pomenijo le enostransko rešitev vprašanja.

Svoj govor je zaključil min. Beck z besedami, da Poljaki niso za to, da bi se moral ohraniti mir za vsako ceno, ker je po njih mnenju treba ohraniti za vsako ceno le eno stvar: čast!

Takoj po govoru Becka je izročil poljski odpravnik poslov knez Lubomirski nemški vladni notopoljske vlade, ki v glavnem naveda to, kar je bila vsebina Beckovega govora.

Beckov mirni, a odločni govor je napravil zlasti na Poljskem silen vtis in vsa Poljska se je z govorom solidarizirala. A tudi v drugih državah je bil sprejet Beckov govor zelo dobro in tudi v Italiji ni napravil govora neugodnega vtisa.

Hitler je skupno z v. Ribbentropom in predsednikom gdanskega senata v Berchtesgadenju proučeval Beckov govor. Ribbentrop se je nato odpeljal v spremstvu italijanskega berlinskega poslanika v Milan.

Uradno se demantira, da bi bili voditelji Nemcev v Gdanku pri posvetovanjih v Berchtesgadenju.

Nemška vlada še ni odgovorila na poljsko noto, splošno se pa smatra, da jo bo odbila. Nekateri listi pišejo, da bo zahtevala Nemčija za Gdansk plebiscit. Zelo malo verjetno pa je, da bi Poljska ta predlog sprejela. Nemško časopisje vedno obsirneje piše o preganjanju Nemcev na Poljskem.

»Völkischer Beobachter« komentira Beckov govor ter naglašava razliko med Beckovimi in jasnimi Hitlerjevimi besedami. Pravi nadalje, da je pozabil Beck povedati, da bi morala iti Poljska v vojno, če bi prišlo med Nemčijo in Anglijo do vojne. Ta obveza Poljske, da sodeluje v vojni proti Nemčiji, je v nasprotju z nemško-poljskim nenapadnim paktom. List trdi nadalje, da je Nemčija že l. 1938. sporočila poljski vladi, da se morajo nekatera vprašanja med Poljsko in Nemčijo še rešiti. Če Beck to taji, potem je to dokaz, da ni doumel pomena velikodušnih nemških predlogov. Na te predloge pa da je Poljska odgovorila z mobilizacijo. List pravi nadalje, da Beck ni prišel na nemški poziv v Berlin, temveč odpotoval v London. Če bi veljala teza Poljske o Gdanku, potem bi mogla Nemčija zahtevati vse nizozemske luke. 400.000 Gdancanom je na vsak način treba dati priliko, da odločijo o svoji usodi. List zaključuje svoja izvajanja, da je Poljska odbila nemške predloge. Nemška vlada čaka, da bo poljska vlada znala ceniti ponudbo Hitlerja.

Diplomatski krogi v Londonu menijo, da je Nemčija naprosila Italijo za posredovanje med njo in Poljsko. Uradno pa se ta vest ne potrjuje. Pomembno pa je vsekakor, da se italijanski tisk omejuje le na poročila o poljsko-nemškem sporu.

Na sestanku med Ribbentropom in Ciano se je res sklenila popolna vojaška zveza med Nemčijo in Italijo.

Angleška kraljevska dvojica je odpotovala v soboto na ladji »Empress of Australia« v Združene države Sev. Amerike in Kanado. Pri odhodu iz Londona in pristanišča v Portsmouthu so velikanske množice ljudstva navdušeno pozdravljale kralj. dvojico. Kralj je pred odhodom na ladjo imel še dolg razgovor z zun. ministrom lordom Halifaxom. Potovanju angleške kr. dvojice v Ameriko pripisujejo splošno največji politični in gospodarski pomen.

Angleško-turška pogajanja so se končala s popolnim sporazumom. Z njim si obe državi zajamčujeta mir v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Uradno obvestilo bo objavljeno istočasno v parlamentih obeh držav.

Nemški veleposlaniki v Parizu, Londonu in Varšavi so se vrnili na svoja službena mesta.

Estonska in Latiška sta sprejeli nemški predlog o sklenitvi medsebojnega nenapadnega pakta.

Denarstvo

Mirnejše razpoloženje na borzi

Vedno bolj se je utrdilo med našimi borzijanci prepričanje, da se naši državi ne bo treba vmešati v grozeče mednarodne konflikte. To prepričanje je ugodno vplivalo tudi na tečaje državnih vrednostnih papirjev, ki so v začetku tedna že nekoliko popustili, a se potem zopet popravili. Da se niso popravili bolj, je vzrok v primeroma majhnem povpraševanju.

Gibanje tečajev kažejo naslednje številke:

	28. 4.	5. 5.
2-5% vojna škoda	450'—	448'—
7% investicijsko	97'—	98'—
4% agrarne	60'5	60'—
6% dalmatinske	85'—	85'—
7% Blair	89'—	90'625
8% Blair	97'—	97'—
7% stabilizacijsko	97'—	97'—

Na deviznem trgu ni bilo sprememb.

Hranilnici in posojilnici v Sv. Jakobu ob Savi je podaljšalo kmetijsko ministrstvo rok za odlog plačil od 3 na 5 let, računajoč ta rok od 16. oktobra 1935. dalje.

Promet na zagrebški borzi je znašal pretekli teden v obveznicah 1,1, v devizah v zasebnem kliringu 19,7, v drugih devizah 6,5, v valutah pa 0'05 milijona din, skupno torej 27,38 milijona din.

V angleški spodnji zbornici je opozoril neki konservativni poslanec, da je v Amsterdamu neki nemški finančni sindikat, ki od časa do časa sistematično izpodkopa tečaj angleške funta.

Po izkazu Reichsbanke se je v zadnjem tednu aprila povečal njen obrok bankovcev za 869 na 8.519 milijonov RM, boni Rentenbanke za 15 na 387, kovanega denarja za 92 na 1.820, da je narasel ves obrok na 10.726 milijonov RM. Koncem marca je znašal le še 8.092 milijonov RM. Zlata podloga je izkazana neizpremenjena z 71 milijoni RM, devize pa so padle na 5,8 milijona RM.

Bavarska državna banka je dosegla na svojem območju promet 51,13 (lani 44,46) milijard RM in se je torej njen promet povečal za 15%. Njena bilanca se je povečala od 580,9 na 607,9 mil. mark. Posebno ugoden je bil razvoj državno dotiranega stavbarstva in tekstilne industrije na tem območju, medtem ko je kmetijstvo ob dobri žetvi le preveč trpelo od silnavke in parkljevke. Ker je v deželi večina malih industrij, se že zelo čuti nedostatek kredita in v poslih banke prevladuje vpliv državnega finansiranja. Kljub trikrat večjim davkom ima banka 2,7 (lani 2,4) mil. RM čistega dobička.

Zunanja trgovina

Stalni koordinacijski odbor je sklenil, da se more v klirinške države izvoziti 500 vagonov orehovitih furnirjev, ker se je ugotovilo, da je na zalogi 11.000 vagonov teh furnirjev. Vendar pa bo izvoz mogoč šele po izdaji uredbe o sečnji in izvozu orehovitih debel.

Izvoz našega vina v Češko-moravski protektorat je ustavljen, ker je letošnji kontingent v višini 20.000 hl že popolnoma izkoriščen. Madžarski trgovinski minister Kunder je odpotoval v Rim, kjer bo definitivno sklenil novi madžarsko-italijanski gospodarski sporazum.

Indeks cen na debelo je v češko-moravskem protektoratu narasel v marcu za 1'2%, indeks cen za živila pa za 2'7%. Zlasti se je podražilo goveje in svinjsko meso ter jajca in surovo maslo.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlobila srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Opozorjamo na današnji oglaševalni prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem cenjenim naročnikom.

Jugoslovanski lesni trg

Ni še pravega zboljšanja

Zadnji »Mesečnik C. I. B.« je objavil naslednji članek o jugoslovanskem lesnem trgu, ki ga objavljamo v celoti:

Domači jugoslovanski lesni trg je bil še nadalje miren, ker se še ni začelo stavbeno gibanje v polnem razmahu. Kupci so bili rezervirani in promet ni pokazal nikakega večjega zvišanja v primeri s prejšnjim mesecem.

Na izvoznem trgu rezanega lesa je bilo več življenja. Angleški kupci so pokazali zanimanje za jugoslovansko blago ter so bile sklenjene precej znatne kupčije. Pričakujejo, da bo zavzel lesni izvoz v Anglijo letos večji obseg, ker namerava Anglija svoje kupčije z južnovzhodnimi evropskimi državami povečati. Od izvoznih predmetov pa prihaja za Jugoslavijo predvsem v poštah les ter bo zato lesni izvoz najvažnejši predmet pogajanj med obema državama, ki se bodo v kratkem pričela.

Izvoz v Francijo se še ni začel, čeprav je dovolila Francija, kakor smo že prej poročali, izvozni kontingent v višini 70.000 ton. Ni pa še prišlo do soglasja glede načina kompenzacij za izvoz, poleg tega pa je politična situacija v zadnjem času neugodno vplivala na ureditev tega vprašanja.

Kupčija z Nemčijo je še nadalje razblinjena, ker je devizno vprašanje še vedno ovira za nemoten razvoj lesnega prometa. Klirinška konica se je sicer nekoliko povečala, je pa še vedno zelo znatna, ter je znašala v začetku marca 21 milijonov RM proti 24 milijonom RM v začetku februarja. Nemčija ima zelo velik interes na uvozu jugoslovanskega lesa in zaradi ureditve lesnega prometa so se začela v začetku aprila pogajanja v Würzburgu. Da prouče možnosti razširjenja jugoslovanskega lesnega izvoza v Nemčijo, so prišli v

Šibenik zastopniki nemške lesne industrije.

Lesni promet z Madžarsko je živahen ter se napovedujejo dobre možnosti za lesni izvoz v to državo, ker se je zaradi nove politične ureditve osrednje Evrope lesna preskrba Madžarske precej omejila. Najnovejši dogovor med Nemčijo in Romunijo se bo najbrže uveljavil v isti smeri. Na Madžarskem se zavedajo, da je sedaj Jugoslavija poleg Poljske edina važna dobaviteljica lesa ter bo zato pri bližnjih trgovinskih pogajanjih med Jugoslavijo in Madžarsko vprašanje lesnega izvoza igralo posebno važno vlogo.

Lesni izvoz v Italijo je zaenkrat še silno skromen, čeprav se more konstatirati neko zvišanje v primeri s prejšnjim mesecem. Kakor smo že prej poročali, je to v zvezi s tem, ker se še ni začela nova italijanska ureditev lesnega uvoza uveljavljati. Sicer pa so znaki za lesni izvoz v Italijo letos zelo ugodni, ker se ni naša aktivna klirinška konica samo likvidirala, temveč se celo spremenila v pasivno. V začetku marca je znašala že 18 milijonov din v korist Italije (ter je med tem narasla še na 38,8 milijona din — op. ured.). Povprašuje se predvsem po ozkem blagu, slovenskih tramih, po lesu za vagonске tovarne in za stavbeni les nižje kakovosti.

Znatno se je razširila prodajna trgovina v Palestino, iz katere prihajajo zlasti znatna povpraševanja po materialu za zaboje. V Maroku in Tunis so bile prodane večje količine rezanega lesa. Trgovina z Alžirrom pa je še nadalje mlačna, kljub s Francijo sklenjenemu dogovoru. Pričakujejo pa, da se bo položaj v kratkem zboljšal, ker je dovoljena za Alžir za jugoslovan-

sko blago 30 odstotna carinska ugodnost (v smislu sklenjene trgovinske pogodbe).

Mehkega rezanega lesa je izvozila Jugoslavija v prvih dveh mesecih tekočega leta 24.000 standardov proti 22.200 standardom v prejšnjem letu. Pri izvozu v posamezne države pa so se zgodile znatne spremembe. Tako je padel izvoz v Anglijo od 3700 standardov na 320, dočim se je izvoz v Madžarsko dvignil od 600 na 3400 standardov. Izvoz v Nemčijo je bil na isti višini ko lansko leto ter je dosegel izvoz 1900 standardov (leta 1937. 2000 standardov). Glavni odjemalec Italija je letos kupila 9000 standardov lesa proti 8300 standardom v letu 1938. Nadalje se je povečal še lesni izvoz v Grčijo, Severno Afriko in nekatere čezmorske države.

Izvoz trdega rezanega lesa je znašal v prvih dveh mesecih 1939. 24.000 kub. metrov proti 21.100 m³ v letu 1938. Glavni odjemalec za trdi les je bila Anglija, ki je kupila letos 10.600 m³ proti 7.700 m³ v letu 1938. Največ tega je tvorila bukovina, katere se je izvozilo 7.500 m³, dočim je bilo hrastovine samo 2.400 m³. Drugi največji odjemalec je bila Italija, ki je letos uvozila 5.200 m³ proti 5.400 m³ v prejšnjem letu. Tudi v Italijo je šlo največ bukovine, namreč 3.100 kub. metrov, dočim rezane hrastovine samo 1.800 m³. Madžarska je letos uvozila trdega lesa 1.100 m³, dočim ga je lani uvozila samo 90 m³. Polovica letos izvoženega trdega lesa je odpadla na bukovino. Od drugih držav je treba omeniti še Nizozemsko, kamor je odšlo 1200 kub. metrov proti 560 m³ (od tega polovica bukovine). Končno bi bilo treba omeniti še Alžir in Tunis, kamor je izvozila Jugoslavija 1.100 proti 1.200 m³. Tudi tu je šlo večinoma za bukovino.

TEDEN NA LJUBLJANSKI BORZI

POSEBNO POROČILO „TRGOVSKEGA LISTA“

Devizno tržišče

Na ljubljanski borzi je bil v preteklem mesecu srednjevelik devizni promet; v posameznih tednih je znašal 7,89—7,85—10,80 in 10,36 milij. dinarjev. Skupni devizni promet v mesecu aprilu 1939. je dosegel komaj 36.906.247,53 dinarjev in je bil v primeri z marcem t. l. manjši za skoro 6 milijonov dinarjev, nasprotno pa večji za blizu 8 milijonov dinarjev v primeri z aprilom 1938.

Gros zaključkov tvorita — kot običajno — devizi London in Berlin, pri čemer odpade večji del, t. j. 22,6 milij. dinarjev na zaključke v nemških markah (potom privatnega kliringa), manjši del pa na zaključke v angleških funtih, t. j. 13,3 milij. dinarjev (tudi potom privatnega kliringa), dočim so zaključki v devizah Curih, New York znatno manjši, v devizah Praga, Trst in Solun (boni) pa naravnost malenkostni.

Totalni devizni promet v prvih štirih mesecih 1939. znaša 168 milijonov dinarjev, torej celih 52 milijonov dinarjev več kot skupni lanski devizni promet v tem času, kar je vsekakor razveseljivo dejstvo.

Efektno tržišče

Na tukajšnjem efektnem tržišču v minulem mesecu ni bilo nobenih bistvenih sprememb. Promet z državnimi vrednostnimi papirji je bil pa znatno večji radi velikega zaključka 5% srednjeročnih obveznic III. tranše iz leta 1935., ki je bil perfektuiran 27. aprila 1939. po tečaju 100'— med Državno hipotekarno banko in Narodno

banko v Beogradu v višini 2 milijonov dinarjev. Razen tega je bilo v aprilu t. l. zaključeno še nekaj več komadov 6% obveznic dalmatinskega agrarja in vojne škode.

Efektna tečajnica z dne 26. aprila 1939. kaže najnižje dosežene tečaje državnih vrednot, ki so v primeri s tečaji od 5. t. m. porastli takole:

	od	do
7% investic. posojilo	din	
26. aprila . . .	96'—	98'—
5. maja . . .	99'—	100'—
8% Blairovo posojilo		
26. aprila . . .	96'—	97'—
5. maja . . .	98'—	99'—
7% Blairovo posojilo		
26. aprila . . .	85'50	86'50
5. maja . . .	90'—	91'—
7% Seligmanovo pos.		
26. aprila . . .	98'—	99'—
5. maja . . .	99'—	100'—
4% agrar. obvezn.		
26. aprila . . .	58'—	59'—
5. maja . . .	59'—	60'—
6% begluške obvez.		
26. aprila . . .	85'—	87'—
5. maja . . .	88'—	89'—
7% stabilizac. obvez.		
26. aprila . . .	97'—	98'—
5. maja . . .	—	98'50
6% dalm. agr. obv.		
26. aprila . . .	82'—	84'—
5. maja . . .	86'—	87'—
4% drž. gar. agr. obv.		
26. aprila . . .	52'—	53'—
5. maja . . .	52'—	53'—
2'5% vojna škoda		
26. aprila . . .	432'25	435'25
5. maja . . .	445'50	450'50

Delnice Narodne banke so beležile ves april t. l., pa tudi v tem mesecu večinoma na bazi din 7400 za denar in din 7500 za blago, del-

nice Trboveljske premogokopne družbe pa večidel na bazi din 180 in din 190 za blago. Delnice TPD so notirale najnižje 4. maja t. l., in sicer din 170'— v povpraševanju, oziroma din 180'— v ponudbi.

Blagovno tržišče

Žito: Tendenca je nespremenjena, trdna, promet zelo slab. Cene so poskočile za din 6'— pri času primerno suhi koruzi, za din 15'— pri ječmenu in za din 12'50 pri pšeničnih otrobih, dočim je popustila cena pšenice za din 2'50, ovsu za din 12'50 in moki vseh vrst za din 5'— pri 100 kg.

Ostalo blago, t. j. fižol prepelica (prekmurski), dalje seno in slama notira brez sprememb.

Les: Tendenca je še vedno mlačna, promet srednji. Produkcija zadovoljivo napreduje, blaga je precej na zalogah, le odjem ni takšen, kakor smo si želeli pred sezono. Drva se ne iščejo več, pač pa je že večje povpraševanje po oglju, ki ga rabi predvsem domača industrija. Cena drvam je zaradi nezanimanja popustila, oglju pa je porastla za par dinarjev pri 100 kg. Izvoza ni niti v drvah, niti v oglju »canellie«, ki se radi tega tudi v čim manjših količinah proizvaja.

Pogajanja z Nemčijo v Würzburgu so glede izvoza našega lesa vsaj v toliko uspela, da je Nemčija nekoliko zboljšala cene. Seveda pa je kljub temu veliko vprašanje, da li nam bo to kaj koristilo, ker nemška »Devisenzentrale« zelo stežka daje potrebna uvozna dovoljenja, pač zato, ker jej primanjkuje prepotrebni deviz. Za drugo četrtletje je predviden kontingent

Tako dober tek vzbuja

naravna Rogaška slatina, da so se po zgodovinskih podatkih prebivalci okolice za časa lakote v 30letni vo ni izogibali, piti to vodo, ker jim je povzročila prevelik tek.

lesnega izvoza iz Jugoslavije za 2,6 milijona nemških mark. V ostalem pa je v Nemčiji veliko zanimanje za naš les, ker ga tam sila primanjkuje. Cene pa niso za nas najboljše.

Sličen položaj je v pogledu Italije, ki jej sicer tudi zelo, zelo primanjkuje našega lesa in to vkljub okupaciji Albanije, ki ima nad 500 tisoč hektarov samega gozda, ker italijanski uvozniki neredno prejemajo uvozna dovoljenja oziroma licence. Nedavno je bilo izdanih nekaj več teh licenc in vse so naši italijanski kupci takoj izrabili, kar dovolj pojasnjuje tamonje prilike na lesnem trgu. Izvoz v Italijo dobro funkcionira, tudi plačila se kaj hitro efektuirajo in želimo si, da se naša lesna kupčija v tej smeri čimbolj in čimpreje razvije.

Pred tedni smo sklenili oziroma spopolnili trgovinsko pogodbo tudi s Francijo, ki nam je zelo povišala uvozne kontingente, tako zlasti za naš les in to celo po zelo ugodnih cenah. Le žal, da pri tem uvozu v Francijo ne bo posebno udeležena Slovenija, kot nas uče dosedanje žalostne skušnje.

Dobave - licitacije

Dne 15. maja bo v prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Somboru licitacija za oddajo skupnih gradbenih in rokodelskih del za dograditev enonadstropne zgradbe v Somboru.

Dne 15. maja bo pri štabu mornarice kralj. Jugoslavije v Zemunu licitacija za dobavo mila za pranje; 16. maja raznih vrst bombažnega platna; 17. maja raznih vrst usnja; 25. maja lesa (tisovega); 15. junija jeklene pločevine.

Dne 25. maja bo pri vojno-tehničnem zavodu v Hanjčevu pri Skoplju pismena licitacija za dobavo 50 m² smrekovih desk raznih dimenzij.

Dne 27. maja bo pri gen. direkciji drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo legiranega orodnega jekla za izdelavo matic.

Dne 6. junija bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo specialnega papirja za znamkovalnico; 9. junija 28.000 kg žebeljev za potrebe tobačnih tovarn.

Dne 14. junija bo v intendanturi štaba V. armijske oblasti v Nišu licitacija za oddajo vojno-državne pšenice v meljavo.

Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani

vabi vse svoje člane in članice na redni letni občni zbor, ki bo v torek dne 16. maja t. l. ob 20. uri v mali dvorani Trgovskega doma.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo odbornikov in preglednikov.
3. Nadomestne volitve odbora.
4. Slučajnosti.

Št. 5755/39.

Nabava.

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 17. maja 1939 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 88 kom. železnih okvirov z železno žično mrežo. Ostali pogoji pri rudniku.

Državni rudnik v Velenju.

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani odvarja trgovcem, gostilničarjem, obrtnikom tekoče račune in daje kredite pod ugodnimi pogoji.

Ad št. 1861/P.

Razglas

(Konec.)

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razglasa po čl. 11 naredbe gospoda ministra za trgovino in industrijo z dne 27. junija 1928., št. 14402/III o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njihovih potnikov, kadar zbirajo naročila in o izdajanju legitimacij za trgovske potnike (Uradni list z dne 24. avgusta 1928., št. 289/81), da je izdala v razdobju nadaljnjih treh mesecev, in sicer od 1. januarja 1939. do 31. marca 1939. naslednje nove legitimacije:

119. Koller Vladimir, Sv. Martin na Muri — Fran Voršič, trgovina s »Phoxal« hranilom, Maribor.
120. Vrtovec Stanko, Maribor — Vilko Weixl & sinova, trgovina s papirjem in pisar. potrebščinami, knjigami, umetninami, muzikalijami in godali na debelo in drobno, Maribor.
121. Grandovec Alojzij, Kranj — Franc Crobath, družba z o. z., industrija perila in splošne konfekcije, Kranj.
122. Pungartnik Milko, Ljubljana — Alko d. z. o. z., izdelovanje in prodaja alkoholnih pijač in brezalkoholnih pijač, Ljubljana.
123. Višacki Brana, Zagreb — Fran Kos, izdelovanje pletenin in trgovina s pletilnimi stroji, Ljubljana.
124. Klingberg Franc, Split — Medić-Zankl, družba z o. z., tvornica olja, firneža, lakov in barv, Ljubljana.
125. Dasa Aron J., Skopje — Celjska tekstilna tovarna Bergman in drug, tekstilna tovarna, Celje.
126. Završek Franc, Smarje - Sap — Vinko Boc, trgovina z gove-dom in prašiči, Ljubljana.
127. Belihar Mirko, Ljubljana — Belihar & Velepič, izdelovanje damске konfekcije in perila, Ljubljana.
128. Dolenc Oskar, Ljubljana — Franc Ksav. Souvan, trgovina z manufakturo na debelo in drobno, Ljubljana.
129. Drijačić Jovan, Zagreb — »Jugotekstil« družba z o. z., trgovina in izdelovanje tekstilnega blaga, Maribor.
130. Zakelj Viktor, Ziri — Čevljar-ska gospodarska zadruha Ziri, r. z. z o. z., čevljarstvo, Ziri.
131. Cvar Stefan, Vel. Hrib — Med-meš Ivan, čevljarstvo, Nevlje, p. Kamnik.
132. Sekler Arnold, Maribor — Mariborska tiskarna d. d., tiskarna, litografija, kamno- in offset-tisk ter knjigovoznica, Maribor.
133. Politzer Geza, Dolnja Lendava — Tovarna dežnikov d. d., tovarna dežnikov, Dolnja Lendava.
134. Mikuš Anton, Ljubljana — Evgen Hribar, trgovina s steklom, porcelanom ter kuhinjsko posodo, Ljubljana.
135. Rijavec Gabrijel, Osijek I. — Možek Franc, torbarstvo, izdelovanje kovčkov in usnjene galanterije, St. Vid.
136. Ribič Franjo, Beograd — Marija Tomažič, trgovina s pletilnimi stroji in potreščinami, Maribor.
137. Friedrich Aleksander, Zagreb — Thoma & Co., mehanična tvornica svilениh izdelkov, Maribor.
138. Pahernik Franjo, Maribor — Kleindienst Herman in Posch Hubert, trgovina z mešanim blagom, Maribor.

139. Klanjšček Joško, Ljubljana — Franc Woschnagg in sinovi d. d., tovarna usnja, Šoštanj.
140. Dragun Vatroslav, Ljubljana — Branko Makar, trgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana.
141. Glavič Stanko, Ljubljana — Alojzij Pauschin, zaloga steklenega in porcelanastega blaga, Ljubljana.
142. Cuder Marija, Maribor — Ivan-ka Zupančič, trgovska agencija, Maribor.
143. Božić Anton, Ljubljana — »Roža« Bajt Vlada, trgovina s cveticami, Ljubljana.
144. Čupavič Jovan, Skopje — »Čehojug« družba z o. z., trgovina z manufakturnim blagom na debelo, Ljubljana.
145. Burazin Mate N., Ljubljana — Branko Makar, trgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana.
146. Wutti Vincenc, Ljubljana — »Lana« družba z o. z., tekstilna tovarna, Ljubljana.
147. Janković Milija, Leskovac — Ivan Medic, industrija perila, Novo mesto.
148. Ošias Izrael, Sarajevo — Mariborska tekstilna tvornica, družba z o. z., tekstilna tvornica, Maribor.
149. Kamenar Ivan, Kočevje 11 — Commerce d. d., trgovina z manufakturnim blagom, Ljubljana.
150. Haas Anton, Maribor — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
151. Skumavec Maks, Ljubljana — Ljudevit Marx, tovarna lakov d. d., tovarna lakov, Domžale.
152. Prohaska Fran, Maribor — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
153. Tratnik Franc, Celje — »Persil« družba z o. z., industrija kemičnih izdelkov za pranje in čiščenje, Celje.
154. Schwarz Vlado, Zagreb — »Jugobruna« kranjske tekstilne tovarne, družba z o. z., tekstilne tovarne, Kranj.
155. Jug Franc, Celje — »Lava« Gerkman Ludvik, tekstilna tovarna, Laško.
156. Adamič Avgust, Ljubljana — »Pekate« družba z o. z., tovarna testenin, Ljubljana.
157. Sargaš Franjo, Ljubljana — Čevljar-sko-gospodarska zadruha Ziri, r. z. z o. z., čevljarstvo, Ziri.
158. Mihevc Alojzij, Beograd — »Pekate« družba z o. z., tovarna testenin, Ljubljana.
159. Globočnik Ciril, Stražišče pri Kranju — »Teza« družba z o. z., tekstilna industrija, Kranj.
160. Vrisk Viktor, Grosuplje — Motvoz in platno d. d., tovarna motvoza in platna, Grosuplje.
161. Šoper Rudolf, Brnica — Šoper Rozi, trgovina z mešanim blagom, Brnica.
162. Pomorišac Čedomir, Beograd — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
163. Zafuta Rudolf, Celje — Franc Zanger, trgovina s sadjem in deželnimi pridelki na debelo, Celje.
164. Kveder Joško, Ljubljana — Alojzij Pauschin, zaloga steklenega in porcelanastega blaga, Ljubljana.
165. Radaković Ilija, Zagreb — Jos. Reich, tovarna kemičnih izdelkov, Maribor.
166. Gričar Stanko, Ljubljana — »Smrkolj« trgovska družba za

nakup in prodajo deželnih pridelkov in mlevskih proizvodov z o. z., trgovina z deželnimi pridelki in mlevskimi proizvodi, Ljubljana.

167. Pantović Branislav V., Učice — Motvoz in platno d. d., tovarna motvoza in platna, Grosuplje.
168. Kobe Gustav, Beograd — Jelačin & Komp., tvornica zamaskov, Ljubljana.
169. Bedrač Josip, Ljubljana — Pirnat Maks, trgovina z modnim blagom, Ljubljana.
170. Mlinar Franc, Stara vas — »Sora« družba z o. z., ročno čevljarstvo, Ziri.
171. Novosel Stane, Ljubljana — Salamun & Lampe, trgovina z manufakturo na veliko in malo, Ljubljana.
172. Willenpart Marijan, Ljubljana — Anton Černe, graverstvo, Ljubljana.
173. Šiler Avgust, Ljubljana — Centralna vinarna d. d., trgovina z vinom na debelo, Ljubljana.
174. Peruzzi Emil, Ljubljana — Ign. Vok, trgovina s šivalnimi stroji in kolesi, Ljubljana.
175. Kaldor Sigmund, Novi Sad — »Stora« d. d., tovarna zaves, St. Vid nad Ljubljano.
176. Ivanovsky Aleksander, Ljubljana — »Trinom« Dr. Milan Dular, trgovina z galanterijskim, tehničnim in kemičnim blagom ter papirjem, Ljubljana.
177. Dević Dušan, Maribor — »Zora« tvornica konfekcije, druž-

ba z o. z., izdelovanje oblek in perila, Maribor.

178. Gröger Kurt, Celje — A. Westen d. d., tovarna emajlirane, pocinkane in pokositrane posode, Celje.
179. Šerban Konstantin, Ljubljana — Demeter Šerban, komisijska trgovina z manufakturo na debelo, Ljubljana.
180. Oček Ivan, Farna vas — Ignacij Urbanel, pilarna, Prevalje.
181. Mihevc Alojzij, Beograd — Motvoz in platno d. d., tovarna motvoza in platna, Grosuplje.
182. Palc Nikolaj, Ljubljana-Moste — Ing. Franjo Lavrič, trgovska agencija in komisijska trgovina, Ljubljana.
183. Tadić Georgije, Maribor — H. Bračić, trgovska agencija in komisijska, Maribor.
184. Korček Ludvik, Ljubljana — Gospodarska zveza r. z. z o. z., trgovina s specerijskim in kolonialnim blagom ter deželnimi pridelki in žitom, Ljubljana.
185. Vagi Ladislav, Celje — »Elka« Kudiš Leo, tekstilna tovarna, Celje.
186. Čokan Marija, Trbovlje — Miha Koren, zlatarstvo, Trbovlje.

Ljubljana dne 26. aprila 1939.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Predsednik: Ivan Jelačin s. r.

Tajnik: Ivan Mohorič s. r.

Jadranski teden v Mariboru

Oblastni odbor »Jadranske straže« je te dni proslavil svojo petnajstletnico s prireditvijo Jadranskega tedna, ki je v prvi vrsti veljal propagandi za naše morje, za njegovo obrambo in za pospešeni razvoj naše mornarice. Večina trgovin je bila okrasnih z motivi »našega Jadrana«. Mnogo je k temu pripomoglo nagradno tekmovanje za najlepšo okrasitev izloženih oken, ki ga je priredila »Jadranska straža« v sporazumu z mariborskim Združenjem trgovcev.

Na predvečer glavnega slavnostnega dne, v soboto, je bila v Narodnem domu slavnostna akademija »Jadranske straže«, na kateri so sodelovali vojaška godba, pevska društva in solisti. Slavnostni govor je imel profesor Bizjak.

V nedeljo je bila na Glavnem trgu svečana blagoslovitev in razvitje treh praporov »Jadranske straže« v Mariboru. Ves trg je bil poln raznih organizacij, društev, šolske mladine, članov »Jadranske straže« itd. Na prostem pred magistratom je bral mašo stolni dekan dr. Cukala in po maši blagoslovil z lepim nagovorom zastave. Prvi prapor je poklonil oblastnemu odboru »Jadranske straže« Nj. Vel. kralj. V njegovem imenu je kumoval polkovnik Radovanović. Druga dva prapora je poklonil oblastni odbor krajevni organizaciji in železničarski organizaciji. Kuma sta bila župan dr. Juvan in železniški ravnatelj

inž. Kavčič. Po blagoslovitvi so se udeleženci strnili v dolg sprevod in korakali ob zvokih več godb skozi mesto.

Po sprevedu je bila v sejni dvorani magistrata slavnostna seja oblastnega odbora »Jadranske straže«, na kateri je bilo izrečenih več govorov o pomenu in nalogah naše pomorske organizacije. Prireditvam je prisostvoval tudi zastopnik osrednjega odbora »Jadranske straže« prof. dr. Rubiž iz Splita, ki je ponovno imel nagovor, ki so ga poslušalci sprejeli z burnimi ovacijami. Vsa prireditve so dvignile narodno zavest ob skrajnem koncu naše države. Prisega jadranskih stražarjev novim praporom je izzvenela v odločno voljo, braniti sleherni ped naše domovine pred komer koli.

Doma in po svetu

O razgovorih zun. ministra Gafence z zun. min. Cincar-Markovićem v Beogradu je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da sta oba ministra ugotovila, da je politika miru, ki jo vodi Romunija in Jugoslavija ter njuni prijatelji in zavezniki pravilno ocenjena od vseh držav ter našla pri njih tudi popolno razumevanje.

Predsednik vlade Cvetković je na vprašanje novinarjev, če so razgovori z dr. Mačkom v resnici prekinjeni, izjavil: »V teku pogajanj v Zagrebu med menoj in dr. Mačkom, predsednikom HSS, smo izdelali zadnje dni na obeh straneh predloge, ki so se zmerom v proučevanju.«

Nedeljski »Hrvatski dnevnik« razpravlja o politični situaciji ter pravi na koncu svojega uvodnika med drugim naslednje: Hrvati niso nikdar zahtevali nič tujega, temveč le svoje. Tako so tudi takoj od začetka hoteli urediti svoje odnose s Srbi pravično in sporazumno. Ker niso nič hoteli vzeti Srbom, zato se tem tudi ni bilo treba braniti pred Hrvati. Našli pa so se neki, ki so se postavili v vlogo braniteljev srbskih interesov. Ti niso hoteli, da bi bili Srbi in Hrvati s sporazumom zadovoljni, ker bi vsak dobil svoje, in zato so ustvarjali slabo razpoloženje. Njih odgovornost pred zgodovino je zato tudi velika. Uteha pa je v tem,

ker bosta srbski in hrvatski narod kljub intrigam teh ljudi našla pot sodelovanja in sporazuma, zlasti pa tam, kjer so tako pomešani, da jim je domovina skupna.

Ljubljanska opera bo gostovala letos v Splitu in Šibeniku. Pogajanja o gostovanju zagrebske opere so bila brezuspešna.

Na Bledu je bila distriktna konferenca Rotary-klubov pod predsedstvom dosedanjega guvernerja dr. Slokarja, ki je tudi poročal o delu klubov, ki jih je sedaj po ustanovitvi novih klubov v Kranju in Brčkem 34. Za novega guvernerja je bil izvoljen dr. inž. Alaupovič.

Uredba o invalidih je bila spremenjena.

Trg. minister je odobril pravila družbe »Balkanska stampa«, ki je prevzela »Jugoslov. kurirja«. V upravi družbe so tudi: Ivan Avsenek, industrialec iz Ljubljane, dr. Vrhunec, direktor TPD in Joško Kroselj, dopisnik »Slovenca« v Beogradu.

Prva srbska fabrika aeroplana Zivovjin Rogožanski, d. d. v Beogradu je povečala svojo delniško glavnico od 2 na 6 milijonov din.

Bruto dohodek »Politike« je znašal lani 52,5, »Vremena« pa 25,3 milijona din. »Politika« je izkazala lani 3,2, predlani 2,0 milijona din dobička, »Vreme« pa izgubo v obeh letih v višini 2,1 milijona din. Delničarji »Politike« dobivajo že vsa tri leta izplačano 15% dividendo.

Madžarski protizidovski zakon je stopil v veljavo. Zakon ni niti primeroma tako trd kakor nemški.

Uradno se objavlja, da je v Rusiji odpravljena cenzura za vse tuje dopisnike. Sovjetska vlada pa si pridržuje pravico, da more izgnati vsakega tujega dopisnika, če bi ta neprijateljsko nastopal proti Sovjetski Rusiji.

Španska hoče kupovati našo živino.

Španska se znova nudi kot kupec naše živine. Kakor poroča »Jug. Kurir« je prišel iz Španije tudi že čisto konkreten predlog o nakupu naše živine. Španci bi bili pripravljeni nakupovati pri nas živino, ki bi jo plačali 50% s kompenzacijskimi posli, 50% pa z devizami.

Italija naročila material za ladje v Angliji

Italijanska železna industrija je preobložena tako z državnimi kot tudi z zasebnimi naročili. Zato je nastal zastoj v italijanskih ladjedelnih, ker te ne morejo dobiti pravočasno v Italiji naročenih kovinskih plošč za ladje. Zato se je sedaj Italija odločila, da kljub veliki politični napetosti naroči kovinske plošče za ladje v Angliji.

Radio Ljubljana

Torek 9. maja, 11.00: Šolska ura: Splošno in družinsko življenje Savinjanca — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert slovenskih koroških pesmi (Radijski orkester) — 14.00: Napovedi — 18.00: Narodne pesmi poje gđc. Poldka Zupanova, na harmoniko spremlja g. Avgust Stanko — 18.40: Človeški tipi in značaji (prof. Etbin Bojc) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Naša narodna pesem — 19.50: Deset minut zabave (Fr. Lipah, član Nar. gled.) — 20.00: Spomini na Joh. Straussa (plošče) — 20.20: Fr. Lipah: Cvetje bajam (člani Nar. gled.) — 21.00: Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Plošče.

Sreda 10. maja, 12.00: Baletna glasba (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Duet citer (gg. E. Mezogolits in M. Hebein) — 14.00: Napovedi — 18.00: a) Letalska industrija in država, (Colnar Janko), b) Sotor za izlete in taborjenje (Miroslav Zor) — 18.40: Pomladanski ljudski svetniki (Boris Orel) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Zagrebska družina v petnajstem stol. — 19.50: Prirodopisni kotiček (prof. Fr. Pengov) — 20.00: Prenos iz Maribora. Proslava 20letnice obstoja glasbene šole Glasbene Matice Maribor — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Audran: Maskota, skrajšana opereta (plošče).

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

Istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Frančiškanska ulica 3

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2
Telefon 21-49

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo

Stare in nove vloge izplačuje brez
vsake omejitve

Obrestovanje vlog od 4% do 5%

BIRMANSKA DARILA

ure, zlatnina, srebrnina in optični
predmeti po nizkih cenah pri

J. VILHAR, urar, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠTEV. 36